

NR. 4
1974

TÄHEKE

OktoobriLapsed on sõbralikud, lapsed,
loevad ja joonistavad, mängivad ja
lauavad, lapsed lõbusalt.

ELL TEE

Sünnipäeval

Pihus haprad lumelilled,
sirges rivis seisame.
Kinke viia Leninile
sünnipäevaks ei saa me.

Mausoleumi külla minna
sellel päeval kõik ei või.
Sestap tähejuht kesklinna
väljakule lapsed tõi.

Lastel silmad ootesäras,
pihus habras lumelill...
Õitsevad need hetke pärast
kõik ausamba jalamil.

Hea, et hüüda juba täna
võin oktoobrilapseks end!
Aga Kremli tornis särab
minu märgi vanem vend...

Viis aastat viitega

NOOR LENINLANE

Kes viisi ei tahaks! Kõik tahavad. Ainult viied ei taha kõigi tunnistustele tulla. Mida siis viied soovivad! Keda nad hindavad! Kelle juurde nad ruttavad! See on nüüd päris kindel, et viitele meeldib tähelepanelikkus. Tähelepanelikkus tundides. Vahetunnis võib ka natuke tähelepanematu olla. Aga tunni ajal ei tohi midagi kõrvadest mööda lasta.

Teiseks peavad viied väga lugu kohusetundest. Mis asi kohusetundne õieti on! Eks see ole üks väike keelaja-käskija, kes istub sügaval südamesopis ning tuletab meelde: homseks on mul vaja seda ja seda teha. Kellel niisugune käskija olemas, seda ei pea ema kunagi õppima sundima. See laps ütleb ise emale:

«Kell on juba palju ja nüüd ma lähen magama. Aga homme aja mind pool tundi varem üles, sest

ma pean veel vene keele sõnu kordama.»

Eriti armastavad viied lapsi, kes on väga püüdlilikud. Kes tahavad kõike teha nii hästi kui võimalik.

Kes teevad vahel mõnda joonistust või kirjatööd mitu korda, uuesti ja uuesti. Peasi et parem tuleks.

V. Kingissepa nim. Tallinna 20.

Keskkooli V klassi pioneeril Eva Järsil, kelle kunstnik Edgar Valter siia joonistas, on viis aastat järjest olnud ainult viied tunnistusel.

JÜRI RANT

Joonistanud EDGAR VALTER

Oktoobri auks

Viiskümmend aastat tagasi Moskvast...

Mööda tänavat marsib pioneerirühm, punalipp kõige ees. Põriseb trumm. Pioneeride pluusidel helgivad kaelarätid. Ulja rivi kannul astub terve parv väiksemaid lapsi. Nad püüavad suurematega sammu pidada ja nendega kaasa laulda.

Kui Moskva pioneerid viiskümmend aastat tagasi lõkkeõhtu või koonduse korraldasid, olid alati ka 7–10-aastased lapsed kohal. «Võtke meid pioneeriks!» palusid nad. Sel ajal võeti pioneerorganisatsiooni 11–14-aastasi lapsi. Seetõttu palujad pioneeriks ei saanud, kuid pioneerid hakkasid nende eest hoolitsema küll: mängisid nendega, jutustasid neile revolutsioonist, pioneeride seadustest, õpetasid laule ja võimlemisharjutusi. Palju vahetati mõtteid selle üle, kuidas nooremaid lapsi nimetada. 1923. aastal oli neil rohkesti nimesid: sipelgad, varblased, lilled, punased terakesed, punased tähekesed jt.

1924. aastal hakkasid mõned Moskva pioneerirühmad kutsuma oma väikesi sõpru oktoobrilasteks. See nimetus võeti kasutusele Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni auks. Oktoobrilaste täheke pidi olema seitsmeliikmeline. Seda seletati siis nii: viis

HOLGER PUKK

VAATA SEDA AADUT!

AADU pistis jooksu. Nii kiiresti kui jalad võtsid. Äkki jäi varvas kivi taha kinni. Aadu kukkus ja lõi põlve ära. See oli nii valus, et nutt tuli peale. Aga Aadu sai nutust võitu. Ta tõusis püsti ja jooksis longates edasi. Joosta oli väga valus, aga jooksmata pidi. Sest kass Ints hiilis tihaseid. Neid tihaseid, kellele Aadu oli pekitüki puuksa riputanud.

oktoobrilast tähistavad viisnurga viit nurka, tähekesejuht ja tema abiline aga on sirp ja vasar viisnurga keskel. Sirbi ja vasaraga viisnurk saigi oktoobrilaste esimeseks rinnamärgiks. Hiljem asendati sirp ja vasar Lenini lapsepõlveportreega.

Igal tähekesel oli punane lipp ja oma nimi. Nimi oli seotud revolutsiooni või tööga, nagu «Oktoobri võit», «Võidutäht», «Tuleviku ehitajad».

Esimestel oktoobrilastel olid ka oma seadused ja reeglid ning deviis. Üksteist ning pioneere tervitasid nad saluteerides. 1924. aasta augustikuus võeti vastu pioneeriorganisatsiooni põhimäärus. Selles kinnitati nimetus «oktoobrilapsed» ning öeldi, et oktoobrilapsed peavad tegutsema iga pioneerirühma juures.

Praegu on Nõukogudemaal 14 miljonit oktoobrilast.

JUTA RENZER

Moskva esimesi oktoobrilapsi

Illustreerinud HEINO SAMPU

AADU läks lasteaeda. Kass Ints tuli teda saatma. Nii nad astusid, Aadu ees, Ints tema kannul. Vastu tuli kaks poissi. Need hakkasid Intsu kividega pilduma. Aadu võttis Intsu sülle. Nüüd poisid enam pilduda ei julgenud. Aadu seisis, kass süles, ja mõtles, mida teha. Mõtles ja keeras koju tagasi. Laskis Intsu tuppä.

Siis jooksis kähku lasteaeda. Aga jäi ikkagi hiljaks. Jäi hiljaks ja kartis, et saab riielda. Aga kasvatajatädi hoopis kiitis teda. Tädi oli kogu lugu aknast näinud.

KES ON PAREMAD JOONISTAJAD?

TEEME
LAHTI
POSTI-
PAUNA!

OKTOOBRILAPS

OKTOOBRILAPS OLEN
JA KOOLIST MA TULEN.
MUL TÄHEKE RINNAS
JA RÕOMUS ON MEEL.

KUI KOJU MA JÕUAN,
SIIS RÕOMUSTAN EMA.
MA NÄITAN NEID HINDEID,
MIS PÄEVIKU SEES.

PEETER KALJUMÄE,
Pärnu 6. 8-kl. Kooli I-a klassi õpilane

«Oktoobrilaps» —
PRIIT LELOV Pärnu
Pioneeride Maja
kunstiringist.

«Tähekesed» võistlusele tuli väga palju joonistusi ja kõiki neid oli tore vaadata. Eriti agaralt võtsid võistlusest osa Orissaare Eriinternaatkooli, õmblusvabrik «Baltika» Valga osakonna lastepäevakodu, Pärnu Pioneeride Maja kunstiringi ja Pärnu 9. 8-kl. Kooli lapsed. Nendele kollektiividele määrati meie võistluse eripreemiad.

Eelkooliealistest lastest saavad auhinnad 4-aastane PAUL TOOTS, 5-aastane KÄRT ÕUNAP ja 6-aastane KATI VASAR Pärnust, 5-aastane PILLE UNT Tsirgulinna ning 6-aastane JAANUS SÄGI Torist.

I ja II klassi õpilastest PRIIT LELOV Pärnu Pioneeride Maja kunstiringist, AET TÕNISSOO ja ANDRES LAAR Pärnu 9. 8-kl. Koolist ning PEETER KALJUMÄE Pärnu 6. 8-kl. Koolist.

III ja IV klassi õpilastest LAIVI POOL, LEINO LEEME ja SIRVE LAAS Pärnu Pioneeride Maja kunstiringist, RIHO LUUSE, TOOMAS ARON, JORMA HOLM ja MARIZA VILJAK Pärnu 9. 8-kl. Koolist, VÄINO JÄRVELA, AIVAR BOITSOV, GENNADI RÕBAKOV ja PILLE BIRK Orissaare Eriinternaatkoolist ning TERJE REITER Pärnu 6. 8-kl. Koolist.

«Meie esineme kalurikolhoosi lasteringiga» — 5-aastane KÄRT ÕUNAP Pärnust.

KES ON TUBLIMAD KIRJUTAJAD?

Ka kirjatükke saadeti võistlusele palju. Valisime nendest välja 14 paremat.

Auhinnad saavad UNO SCHULZ Tallinna 7. Keskkooli I-a klassist, INGRID TEIGAR Tallinna 44. Keskkooli I-b klassist, PEETER KALJU-MÄE Pärnu 6. 8-kl. Kooli I-a klassist, ANTI ALUS Tallinna 37. Keskkooli II-a klassist, EERO VALDNA Tallinna 44. Keskkooli II-a klassist, PRIIT PARRE Tallinna 37. Keskkooli III-d klassist, KAJA KUUSMIK Yiljandi 4. 8-kl. Kooli III klassist, URMAS TARTES Nõo Keskkooli III-b klassist, JUHAN TRUMP Tallinna Muusikakeskkooli III-a klassist, ULVI KUUS J. Lauristini nim. Tallinna 16. Keskkooli IV-b klassist, EVE HÄRMSON Leevaku 8-kl. Kooli IV klassist, SIRJE HUIK Otepää Keskkooli IV-a klassist, KÜLLIKE ESKEL ja PEEP PADAR Järvakandi Keskkooli IV-a klassist.

All: «Hiirejaht» —
ANDRES LAAR
Pärnu 9. 8-kl.
Kooli II klassist.

LUGU KASSIPOJAST

Elas kord kassipoeg, kellel oli hall saba, aga ise ta oli valge. Kiisuema oli talle juba öelnud, et hiired on ikka tavaliselt hallid. Kord imestasid kassipoja isa ja ema, miks nende pisikene poeg nii naljakalt kogu aeg tiirleb. Kassipoeg aga hüüdis: «Ma püüan hiirt!» Ema hakkas naerma ja ütles: «Sa rumaluke, see on ju sinu enese saba, mida sa taga ajad!» Kassipoeg oli nüüd pettunud, sest talle meeldis väga hiiri püüda.

JUHAN TRUMP,
Tallinna Muusikakeskkooli III-a klassi õpilane

KEVAD ALGAB

KEVAD ASTUB TASAKESI.
KINGULT ALLA VOOLAB VESI,
PÖLDEDEL NÜÜD SULAB LUMI,
KUULDUB MESILASTE SUMIN.

TALVETAAT NÜÜD PEITU POEB,
PÄIKE PUUDEL PUNGI LOEB.
METSAST TOOME SINILILLI,
KRAAVIKALDALT PAJUPILLI.

EVE HÄRMSON,
Leevaku 8-kl. Kooli IV klassi õpilane

Ülal: «Orav» —
Pille BIRK
Orissaare
Eriinternaatkooli
IV klassist.

ELLEN NIIT

TEEDU KARU

MAMMI JA PAPI TÖID TEEDU JAOKS KARU. KARU OLII KAPIS JA OOTAS SÜNNIPÄEVA.

«MIS KARU SA OLED!» KÜSIS TRIINU LÄBI KAPI-UKSE.

«TALVEUNE MAGAMISE KARU,» VASTAS KARU TASA.

«KAS SA JÄÄKARU EI OLE!» KÜSIS TAAVI NII-SAMA TASA.

«EI OLE,» VASTAS KARU. «MA OLEN MEEKARU.»

«KAS ME TOOME SULLE KAPPI METT!» KÜSISID TRIINU JA TAAVI NII-SAMA SOSINAL.

«ÄRGE TOOGE,» ÜTLES KARU. «MUIDU MA HAKKAN ENNE SÜNNIPÄEVA KLEEPIMA. KES MIND SIIS PUHTAKS SAAB! MA OLEN JU MEEKARU JA MITTE VEEKARU.»

«KAS SUL KAPIS IGAV EI OLE!» KÜSIS TAAVI.

«ON KÜLL,» VASTAS KARU.

«TULE SIIS KAPIST VÄLJA,» ÜTLESID TRIINU JA TAAVI.

«MA EI SAA,» ÜTLES KARU. «MAMMI JA PAPI KÄSKISID MUL SÜNNIPÄEVANI TALVEUNENÄGUSID VAADATA.»

«EKS TULE VÄLJA JA VAATAME SIIS KOOS,» ARVASID TRIINU JA TAAVI.

«EGA MÖRAKARUD NIIKUINII TALVEUNENÄGUSID NÄE,» ÜTLES KARU. «JA PEALEGI HAKKAVAD MAMMI JA PAPI RIIDLEMA.»

KEVADLILLI OTSIMAS

Tule minuga aasale ja metsa kevadlilli otsima! Ilmad on küll tujukad, kuid päike paistab juba soojalt ja jalge all murdub kröpsudes märg lumekoarik. Kraavikallastel ja kõrgematel künkanõlvadel on lumi hoopiski sulanud. Rõõmsalt sulisevad ojad. Ja siis äkki: kulurohust tõuseb kahvatute lehehakatistega varreke, mille otsas on kullakarvaline õis. See on meie kõige esimene kevadlill —

PAISELEHT.

Ta avas oma õie juba aprilli algul. Õis on täis mesinestef. Ega muidu mesinikud kiida: «Paiseleht on mesilaste esimene küllane toitja.» Paiseleht õitseb, õitseb, aga siis suleb õisiku mitmeks päevaks. Kui õiekorv jälle avaneb, on selles karvatuttidega seemned. Tuul lennutab seemned laiali.

Juhtub, et tuled suvel siia, kus praegu paiseleht õitseb. Ja sa näed ainult rohelist lehti. Murra siis leheke ja suru vastu põske: lehe pealmine, sile pool on külm, alumine, tihedate karvakestega kaetud pool on soe. Vanajutt pajatab: «Vaeslaps läks nuttes aasale. Vastu tuli eideke ja päris: «Miks nutad!» Vaeslaps kurtis: «Võõrasema löi vastu kätt ja käsi läks paiste.» Eideke võttis maast paiselehe ja lausus: «See leht on külm nagu võõrasema pilk ja soe nagu oma ema paitus. Pane lehe sile pool haigele kohale, siis kaob valu ja alaneb paistetused.»»

Paiselehte nimetabki vanarahvas vaeslapselilleks. Venelastel on selle taime nimeks ema ja võõrasema. Ja ravimtaimena on ta ammust ajast tuntud. Et paiselehega paiseid raviti, ütleb tema nimi. Kui oled külma saanud, joo tulist paiseleheteed, saad kõhast varsti lahti.

... Täna ei maksa enam teisi lilli otsida. Neid ei ole veel. Ootame mõne päeva, siis läheme vaatama: metsa varjus õitseb

SINILILL.

Vanarahvas kutsus teda rõõmutoojaks. Nüüd ju peatselt puhkevad ka teised lilled õitsele. Vanajutt pajatab: «Ennemuiste olnud taevas nii madalal, et lapsedki ulatunud seda käega puudutama. Kord aga teinud lapsed vallatust, kiskunud taevavõlvist lahti suured lahmakad. Need kukkunud maha pisikesteks kildudeks. Kõuetaat vihastunud ja tõstnud taeva nii kõrgele, nagu see praegu on. Aga taevakillukestest värganud ilusad sinililled.»

Imelik, miks sinilillelehed on nii koltunud ja rebenenud äärtega? Need on ju mullused lehed. Neid tallasid loomad, peksid vihmad ja nad lamasid kogu talve lume all. Vaata, õievarte vahelt paistavad juba noorte lehtede tipud. Varsti kõdunevad vanad ja löövad lahti uued rohelised lehed.

... Mõne päeva pärast läheme jälle metsa. Puude ja põõsaste all õitseb

VÕSAÜLANE.

Pika varre otsas kasvab lumivalge õis. See on päikesepaistelise ilmaga lahti, halva ilmaga suletud ja longu vajunud. Pärjapunumiseks või koju vaasi viimiseks ei maksa ülast korjata. Ta närtsib kiiresti. Endisel ajal tarvitati ülaseõie ära sööb, ei karda kogu aasta külma. Kuid ülast ei tohi hoopiski süüa! See taim on nii mürgine, et isegi kariloomad hoiavad temast eemale.

Vanajutt pajatab: «Muiste oli lumi värvitu. Lumi palus lilli: «Kes mulle oma õievärvi annab?» Ükski lill ei raatsinud anda. Ainult võsaülane oli helde. Sellest ajast ongi lumi valge ja rahvasuu nimetab ülast lumililleks, lumikannikeseks või koguni jäälilleks.» Ülast nimetatakse ka anemooniks. Selle kreeka keelest tulnud sõna tähendus on «tuul». Eks aprillis ja mais, ülase õitseajal, ole tuult küllalt.

Kevadmetsas kohtame ka kollast ülast. See hakkab veidi hiljem õitsema.

EINO TALI

HELVI JÜRISSE

MART JA PART

ÜHEL POISIL, KELLE NIMEKS MART,
OLI KENA TALTSAS KODUPART.
TAHTIS JOOKSMA ÕPETADA PARTI
MART, JA TÕIGI OMA LINNU STARTI.
JOOKSIS MART JA KUTSUS KAASA PARTI,
KES LÄKS JOOKSUST LÕPUKS NII HASARTI,
ET TA TREENER PÕHJENDATULT KARTIS:
SEISMA TA EI SAAGI ENAM PARTI!
LÄKSKI LENDU PART,

SAI VABAKS PARDIKS,
AGA MART JÄI KOJU KODU-MARDIKS.

MANIVALD KESAMAA

AINA VOOLI!

LÖBUS, HEA MEIL TÕOL ON TUJU,
PLASTILIIN VAI MUUDAB KUJU:
KORD ON PAKS,
KORD ON TA PEEN,
KORD KUI PEET, SIIS ON KUI SEEN.

AGA SAMAS PLASTILIIN
TAHAKS OLLA HOOPIS SIIL.
SIIS TA TAHAKS OLLA LIND.
TEEMEGI SIIS LINNUKS SIND!
TIIYAD, PEA JA LAULUNOKK,
TOK-TOK-TOK.

VOOLIDA EHK VÕIKS VEEL USSI,
VÕI SIIS HOOPIS NAABRI JUSSI.
JA KUI TÕÖ EI LÄHE VUSSI,
TEHA VÕIKS KA OMNIBUSSI,
MILLES JUSS VÕIB SÕITA KOOLI.
AINA VOOLI!

HEINO VÄLI

Vaidlus

Andu ja Peedu olid hullusti vaidlema läinud. Andu õhetas näost kui tulekuri, ja kui öde kraadiklaasidega tuli, asetas ta koguni peopesa korraks Andu otsmikule. Öde ei lausunud küll sõnagi, kuid murelik helk sigines talle silmi.

«Nägid nüüd!» võidutses Andu. «Katsus minu otsmikku, sinu oma ei katsunud!»

«Aga minule tõmbas jälle teki kurgu alla!» kiitis Peedu. «Sellepärast et minul on kõrgem palavik.»

«Äh!» põlastas Andu. «Kus minul ikka oli palavik! Küsi Siimu käest, kui sa ei usu.»

Kolmanda poisi Siimu oli öde aknalt samuti voodisse kamandanud. «Sa räägi talle, Siim!» õhutas Andu. Kuid Siim vahtis üksisilmi lakke, ega lausunud sõnagi.

«Päh!» astus Andu ise oma õiguse kaitseks uuesti välja. «Sina tulid alles eile, aga minul on juba kaheksas päev haiglas olla.»

«Mis see loeb!» imestas Peedu. «Sind lastakse varsti koju, aga mina jään veel hulgaks ajaks sisse, küll sa näed!»

«Angiiniga nii kaua haiglas ei peeta!»

«Aga mul on juba teist korda!» uhkustas Peedu.

«Aga kollatõves sa ei ole olnud, vaaf!»

«Olen olnud!» kinnitas Peedu.

«Eile ütlesid, et ei ole olnud!»

«Ei ole öelnud!» raius Peedu vastu.

«Kuuled, Siim, kuidas Peedu kogu aeg luiskab!» otsis Andu teiselt palatikaaslaselt tuge. Aga parasjagu läks palati uks lahti ja öde tuli kraade ära korjama.

«Kolmkümmend seitse kaks,» ütles öde Andule.

«Kolmkümmend seitse kaks,» ütles Peedule.

«Kolmkümmend seitse neli,» ütles Siimule ja lisas: «Ei ole viga, olete mul tublid paranejad kõik!»

«Kuulsid, mis ütles!» parastas Andu. «Ütles, et oled tubli paraneja. Said nüüd!»

«Midagi ei saanud!» tõrjus Peedu. «See käib sinu kohta samuti.»

«Ega ikka ei käi,» muretses Andu. «Mul lööb õhtul temperatuuri uuesti üles. Vaaf!»

«Arvad, et mul ei löö või!» andis Peedu vastu. «Küll sa näed!»

Siim oli kobinud uuesti aknale. Andu-Peedut tulid samuti pilku õue heitma. Nad vaatasid aknast välja ja pikka aega kestnud vaidlus selle üle, kumb on haigem, sai äkki otsa. Hiirvaiksel ja ahnel pilgul vahtisid kõik kolm alla õue, kuigi vaadata polnud seal erilist midagi: raagus sirelites säutsus paar varblast ja kaks poisikluttu pätsisid tihkest märtsilumest lohmakat lumememme.

HELJO MÄND

Oravapõnni nimed

Oravapõnn ärkas üles, kui päike oli alles punane. Ta hüppas pesast jämedale oksale, sealt peenikesele ja peenikeselt päris peenikesele. Ta tahtis käbi võtta. Aga päris peenike oks paindus, Oravapõnn tegi õhus kaheksa kukerpalli ja oligi puu all maas. Ta ei saanud haiget. Oravad on nii kohevad ja kerged, et nad ei saa kukkudes kunagi haiget. Oravapõnn tõusis istukile ja pilutas imestusest silmi — punane päike oli vahepeal kollaseks muutunud.

Pikal rohukõrrel kiikus särav kuulike ja laulis:

«Olen Illu-Tilluke,
kastepiisa killuke.
Igal hommikul ma uues
hõbesõbas, hõbekuues.»

«Mina oskan ka niimoodi kiikuda,» ütles Oravapõnn.
«Rohukõrrel ei saa, sa oled liiga suur,» arvas Illu-Tillu.

«Ei ole suur,» ütles Oravapõnn.
«Ma olen alles nii väike, et mul pole veel nimegi. Ma kiigun hästi tasa, siis ei lähe kõrs katki.»
Kastepiisk Illu-Tillul oli peale hõbesõba ja hõbekuue ka hõbenäer.

«Naljanups! Sa tahad rohukõrrel kiikuda!»

Illu-Tillu naeris nii südamest, et veeres kõrrelt maha ja kadus rohu sisse.

«Kuŕu sa kadusid?» ehmus Oravapõnn, kelle nimi oli nüüd Naljanups.

Ta hakkas rohu seest kastepiiska otsima, kuid leidis selle asemel Konna. Konn hüppas volkstil siia ja sinna.

«Mina oskan ka niimoodi hüpata,» ütles Oravapõnn Naljanups.
«Hüpata oskab igaüks,» ütles Konn. «Aga kas sa krooksuda oskad?»

«Ei oska.»

«Seda ma arvasin kohe,» ütles Konn. «Aga mina oskan maailma kõige ilusamat krooksulaulu.»

Konn vaatas ringi, et sobivat krooksumismätast leida. Kuna mätast ei olnud, hüppas ta muti muldahunnikule ja hakkas oma laulu krooksuma:

«Üks. konnamoor,
üks donnamoor
täiskuule oodi krooksub.
Kõik konnad koos
on pilliroos,
nii kaunitl kõlab

konnakoor,

et jõgi jätab jooksu.

Ta hakkab kaasa krooksuma,
siis pilliroog,
siis tuulehoog,
ka täiskuu hakkab krooksuma.
Kuu krooksub taevas krooks
ja krooks
ja kaasa krooksub tähekoor.»

«Kas siis kuu ja tähed oskavad krooksuda?» imestas Oravapõnn Naljanups.

«Oh-oh-hoo,» kukkus Konn naerma. «Sa oled Tuutu-Luutu. See on ainult laulus nii. Sa oled tõeline Tuutu-Luutu.»

«Ära enam rohkem naeral!» palus Oravapõnn, kelle nimi oli nüüd Tuutu-Luutu. «Ära enam rohkem naera, muidu kaod ka sina rohu sisse ära.»

«No seda küll ei juhtu!» luksus Konn naerust ja volksas minema. Oravapõnn Tuutu-Luutu jäi üksinda. Muti mullahunnik hakkas liikuma ja üks must nina ilmus nähtavale. See kuulus Mutile, kes kurjustas:

«Kes siin trambib mu katusel ega lase mind rahus magada? Kas sina trampisid?»

«Ei, see oli Konn,» vastas Oravapõnn Tuutu-Luutu.

«Aga mis sina siin teed?»

«Ma otsisin Kastepiisk Illu-Tillut,» ütles Tuutu-Luutu arglikult.

«Äh-äh-äh,» mügises Mutt naerda. «Sina oled küll üks ohmu. Kastepiisk Illu-Tillu tuleb igal hommikul minu juurde mulla alla ja magab siin päev läbi. Alles koidu ajal hüppab ta kõrrele ja hakkab kiikuma.»

Mutt puges maa alla tagasi.

Oravapõnn, kelle nimi oli nüüd Ohmu, tundis äkki, et ta kõht oli tühi. Ta vudis mööda puutüve tagasi üles, krahmas oksalt käbi ja läks sellega pesasse. Parajasti, kui ta käbi nosis, tuli ema koju. «Sa oled tõesti Kraps oravalaps! Või juba ise saad endale sööki kätte!» rõõmustas ema. Ja nii jäigi Oravapõnn Krapsuks, sest ema pandud nime ei saa enam keegi muuta.

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

ANTI ALLIKAS

KUI TALV TAGASI TULI

Lõunast tuli soe tuul, puhus mitu päeva ja sulatas kõik lume ära. Maa jäi paljaks ja koledaks. Ei saanud enam saaniga sõita, kelgutada ega suusatada. Ema oli kurb: lapsed tulevad õuest tuppa nagu mudarullid. Ka Toomas ja Eve olid mures: kas ei saaks kuidagi ise lund teha! Kui ema poodi läks, pani Toomas pea tööle. Head mõtted tulevad Toomale ikka ruttu. Toomas hakkab ise tuisupoisiks. Ta teeb lahti lumekoti ja suur lumesadu ongi käes. Sajab linnas ja külas ja metsas. Lumehelbed on suured ja lopsakad. Nad hõljuvad aeglaselt keerutades, ja kuhu nad langevad, seal muutub kõik valgeks ja puhtaks. Pisi-Eve püüab neid, naerab ja kilkab. Ta pistab lumehelbeid suhu, viskab neid üles ja vaatab, kuidas nad õhus laperdavad. Aga lumi on külm. Toomas paneb Evele mütsi pähe, kindad kätte

ning hoiatab, et lund ei tohi süüa, muidu võib haigeks jääda.

Varsti on kõik majad, teed ja tänavad lund täis. Lapsed jooksevad välja vaatama ja hüüavad rõõmsalt: «Lund sajab! Oi, lund sajab!» Nad võtavad kelgud ja lähevad liugu laskma. Onu paneb hobuse saani ette, kutsub lapsed peale ja läheb sõitma. Aga tuisupoiss aina puistab lund. Ta on virk ja helde. Ei ta jäta kedagi ilma. Kõigil on heameel, et talv tagasi tuli.

Tümp-tümp-tümp. Ema tuleb trepist üles. Kaks lumememme jooksevad emale vastu ja haaravad tema palitust kinni: «Ema, meil sadas juba lund!» Emagi saab lumiseks. Laste rõõm teeb ka temale rõõmu.

Ainult üks asi kurvastab ema: köögis on tühjaks saanud kaerahelbekott.

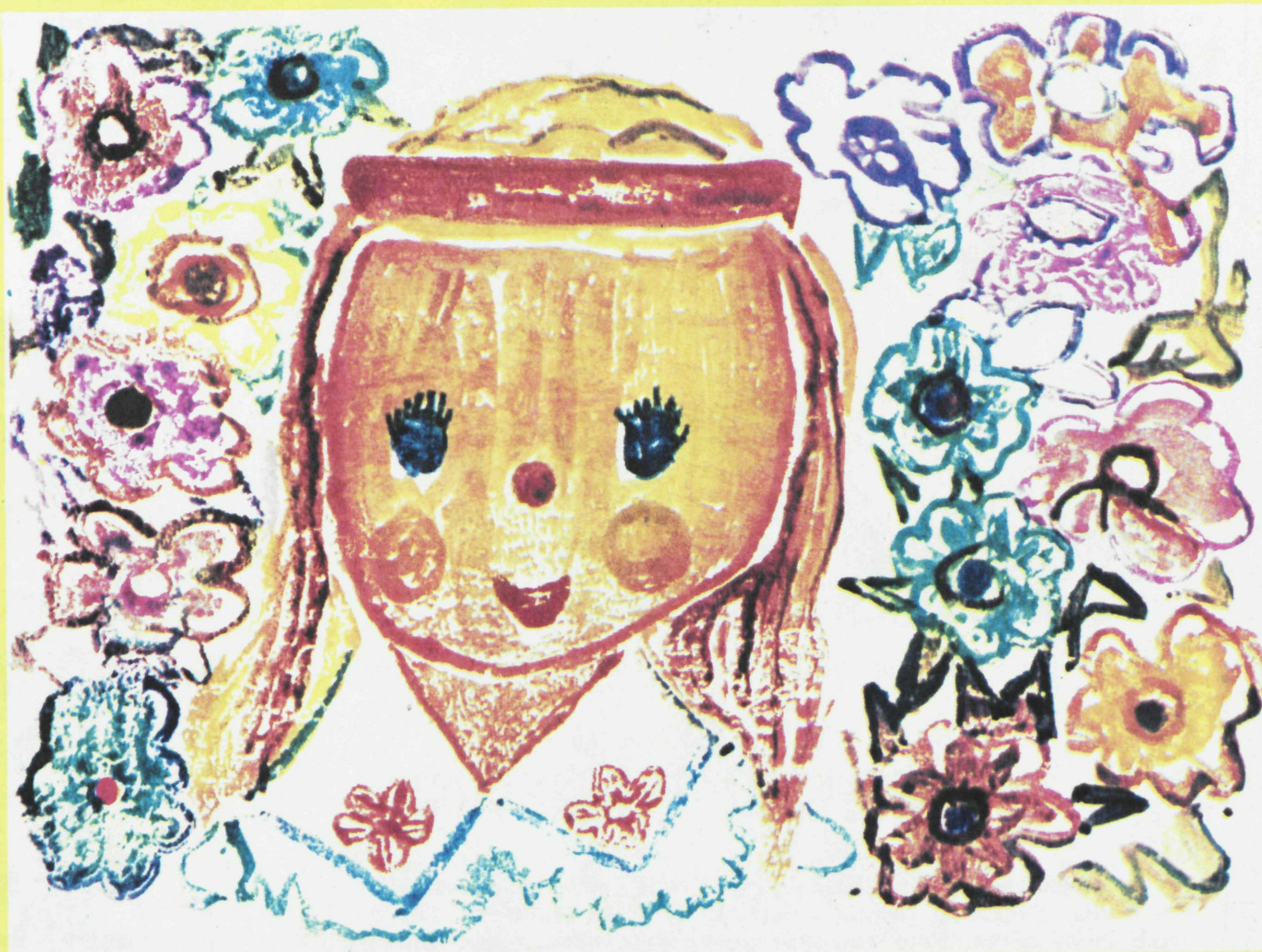
MONOTÜÜPIA

Siin näete Terje Kuksi monotüüpiat «Sõbranna». Proovi ka sina monotüüpiat teha.

Kõigepealt aseta klaasplaat paberilehele ja tõmba paberile pliiatsiga klaasi piirjooned. Nüüd võta klaas ära ja kata klaasi pealmine pool märja õhukese seebikihiga. Niikaua, kuni seebikiht täiesti ära kuivab, joonista paberilehele pildi kavand. Nüüd pane klaasplaat (seebikiht jääb ülespoole) kavandile nii, et plaat oleks täpselt varem tõmmatud piirjoonte sees. Läbi klaasil oleva õhukese kuiva seebikihi näed kavandit paberil. Selle järgi hakka seebikihile akvarellidega maalima.

Pintslisse võta värvi üsna tublisti. Kuid jälgi, et klaasile ei satuks vett liiga ohtralt, muidu sulab seebikiht üles. Monotüüpiale iseloomuliku õhulisuse saad siis, kui jätad klaasplaadi kohati värvimata. (Nii nagu Terje oma pildil jättis valgeks tüdrukuga pluusikrae ja lillede vahed.) Kui oled pildi klaasile valmis maalinud, lase see täiesti ära kuivada.

Trükkimiseks võta teine paksem sile joonistuspaper, mis peab olema klaasplaadist veidi suurem. Paberi mõlemad pooled tee märjaks. Märg leht pane puhtale lauale ja võta vatitopi või

käsnaga liigne vesi ära. Nüüd pane klaasplaat (maaliga ülespoole) lauale, aseta maalile niisutatud paber, vajuta see äärtest tugevasti vastu klaasi ning suru käega hõõrudes üle. Seejärel tõsta paber ühest nurgast ettevaatlikult üles ja vaata, kas tõmmis sai val-

mis. Kui tõmmisele on jäänud värvi vähevõitu, jätkka käega hõõrumist. Paberi õigest niisutamisest oleneb töö õnnestumine: liiga märjal paberil jooksevad värvid laiali, liiga kuivale paberile aga tõmmis välja ei tule.

SENTA KIVISTIK

VIETNAMI RAHVAKUNST

Vietnamlased teevad kauneid puulõikeid. Siledale puuplaadile lõigatakse loomade, lindude ja lillede kujutised. Siis läheb tarvis värve. Neid saadakse puukoorest, taimede juurtest, lehtedest ja õitest. Värvide valmistamine on keeruline ja pikaajaline töö. See on igal kunstimeistril erinev ja seda hoitakse saladuses.

Puuplaadile on lõigatud joonistus nii, et seda saab mitme erineva värviga katta ja paberile või siidriidele vajutades paljundada. Niimoodi tehti ka see eredates värvides pilt, «Kukk ja lilled», mida siin näed.

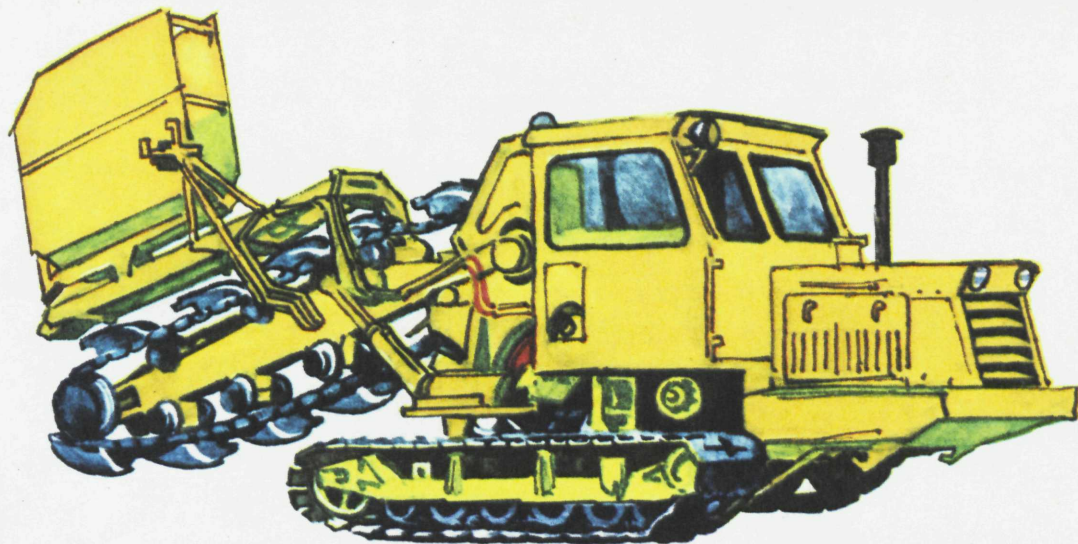
Puulõigetel kujutatud lillel, loomadel ja lindudel on oma tähendus.

dus. Vanade pärimuste järgi kaitseb kukk inimesi õnnetuste eest ja lilled toovad õnne. Vietnamlased kingivad üksteisele puulõikepilte suurte pühade puhul. Nii soovitakse tugevat tervist ja edu töös.

Väike tüdruk, keda fotol näed, saigi kingituseks selle kauni kukepildi.

MEIE EKSKA- VAATORID

Illustreerinud VÄINO TÖNISSON

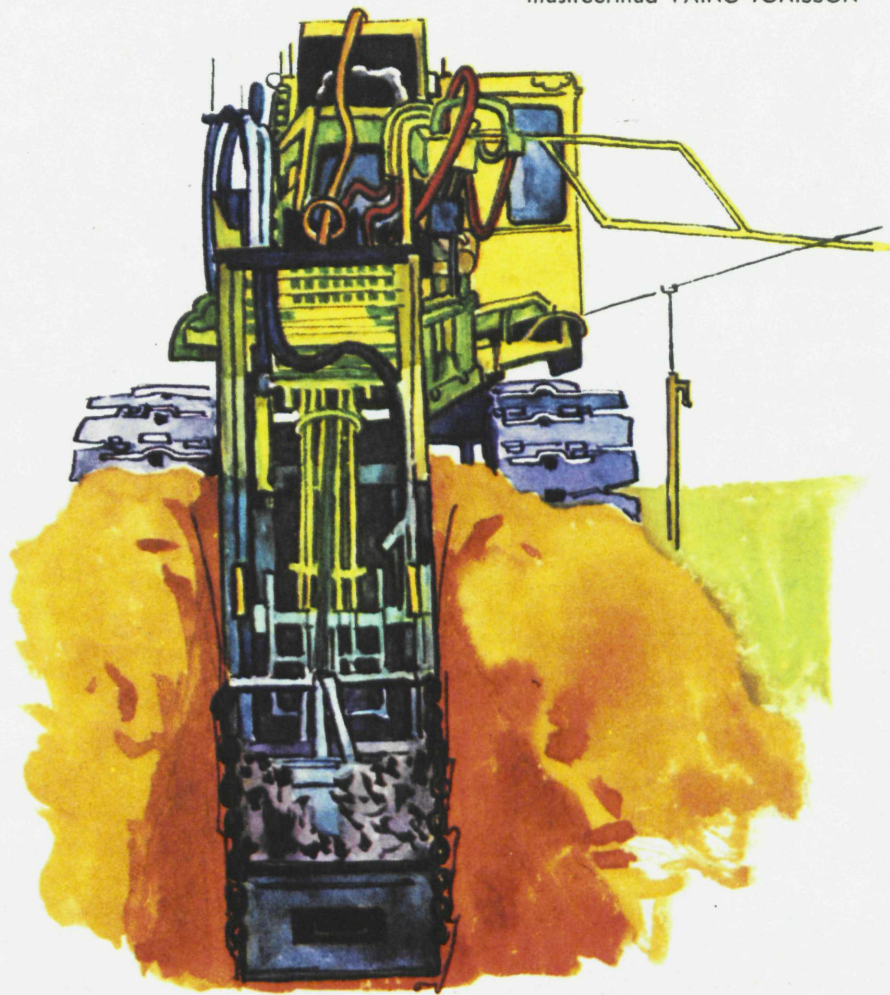
Kraavi kaevati labidaga. See oli raske töö ja nõudis palju aega. Nüüd kaevavad kraave ekskavaatorid.

... Tallinna Ekskavaatoritehases surisevad tööpingid hommikust õhtuni. Ühed töölised teevad masinaosi, teised panevad neist kokku ekskavaatoreid, kolmandad värvivad. Ühe ekskavaatori jaoks kulub mitusada osa. Kõiki neid ei tee ekskavaatoritehase töölised ise. Muist saadakse vennasvabariikide tehastest. Tallinna ekskavaatorid kaevavad kraave, kuhu pannakse veetorud või elektrijuhtmed. Kõige rohkem aga nõutakse maaparandusekskavaatoreid. Need kaevavad kraave põldudele või soostunud maadele, mida on vaja kuivendada. Masin ise laob kraavi põhja savist või plastmassist torud, mida mööda üleliigne vesi ära voolab.

Meie ekskavaatorid on kuulsad kogu maailmas. Nad töötavad hästi nii kaugel põhjas kui ka palava lõunapäikese all. Muidugi ei saada tehas igale poole täpselt ühesuguseid ekskavaatoreid. Põhja-Siberis, näiteks, vajatakse selliseid ekskavaatoreid, mis suudavad kraavi kaevata igikülmunud maasse. Seda on tehase insenerid, konstruktorid ja töölisud uute kaevemasinate loomisel ja valmistamisel arvestanud.

Mis sa arvate, kui võimsad meie ekskavaatorid ka on! Ühel masinal on 55 hobuse jõud. Päevas kaevab ekskavaator rohkem kraavi, kui vanasti 200 töölist seda labidatega suutsid.

ERLA MALKOV

Esikaanel GUSTAV GERMANI
foto «Oleme rõõmsad lapsed».

©

«Täheke»
1974

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тяжеке» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200 001. Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200101, Пярну маantee, 67-а. Цена 15 коп. Заказ № 511. Тираж 67 000.

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasfejakiri «Täheke» nr. 4 — 1974, XV aastakäik, ilmub üks kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 101, Pärnu mnt. 67-a.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Reigna, H. Rattiste. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurt, vanemkorrektor E. Orgmeis. Telefonid: vastutav sekretär 681-319; kunstiline toimetaja 681-321; koostöö, teadus, tehnika 681-315; kirjandus, kirjad 681-317; vanemkorrektor 681-316; üldtelefon 681-318.

Laduda antud 18. II 1974. Trükkida antud 15. III 1974. Trükiary 67 000. Paber 90x60/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspooignaid 2.65. MB-03210. Tellimise nr. 511. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkikoda, Tallinn 200 001, Pärnu mnt. 67-a.

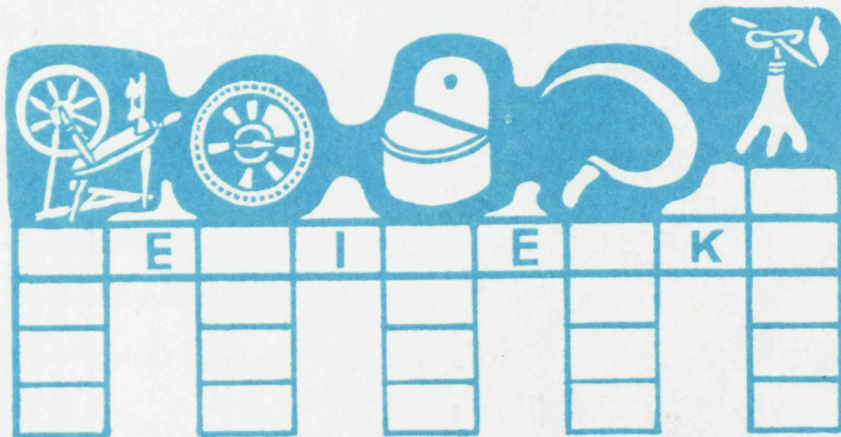
ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA!

KARU KORRALDAS KEVADPEO. VAATA KÜLALISI, KEEGI EI JÄÄNUD KOSTITAMISEGA RAHULE! KAS SINA TEAD, MIS IGALE KÜLALISELE MAITSEKS!

ИНДЕКС 78231 HIND 15 KOP.

KAS SA TUNNED NEID VANAAEGSEID ESEMEID! KUI KIRJUTAD NENDE NIMED MÕISTATUSSE, SAAD PÕIKREAS MIDAGI NIISUGUST, MILLEGA LAPSED MÄNGISID ENNEVANASTI JA MÄNGIVAD NÕODKI. MIS ON JA EI OLE MÄNGUASI.

SIIN ON PEIDUS ESIMESED KEVADEKUULUTAJAD. VASAKUL ASUVATELE SILPIDELE OTSI KAASLANE PAREMPOOLSEST TULBAST. NII SAAD LILLENIME ESIMESE POOLE. NIME TEISE POOLE LEIAD PILTIDELT.

Joonistanud VALLI HURT

ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA! ARVA'ARA!